

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ DAVLAT UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi: MD-70530201-1.04
2024 yil "30" Of

GEODEMOGRAFIYA

fanining

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 - Gumanitar soha
Ta'lim sohasi: 140000 - Tabiiy fanlar
Magistratura mutaxassisliklari: 70530201 – Geografiya

Termiz - 2024

Fan/modul kodi GDMGM1106	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 6
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus	Haftadagi dars soatlari 6	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Geodemografiya	90	90	180

I. Fanning mazmuni

“Geodemografiya” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- dunyo aholisining yer yuzi bo'yicha taqsimlanishini, unga ta'sir etuvchi omillarni va joylashish qonuniyatlarini, demografik ko'rsatkichlarni hisoblash usullarini *bilishi*;
- aholi soni dinamikasi ko'rsatkichlarini hisoblash; aholi zichligini hisoblash va uni tahlil qilish; aholi zichligi va tarkibi bo'yicha kartalarni chizish *ko'nikmalariga ega bo'lishi*;
- barcha aholi kartalarini tahlil qilish, ulardan samarali foydalanib, yangi bilimlar olish, olgan bilimlarini o'quvchilarga tushunarli qilib etkazish *malakalariga ega bo'lishi kerak*.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-Mavzu. Geodemografiya asoslari bilan fanining ob'ekti, predmeti, maqsadi va vazifalari.

Aholi geografiyasi demografiya asoslari bilan fanining predmeti. Aholi geografiyasining shakllanish bosqichlari va rivojlanish omillari. Fanning asosiy vazifalari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

2-mavzu. Geodemografiya fanlar tizimidagi o'rni va tadqiqot metodlari.

Uni fanlar tizimidagi o'rni, fanlararo aloqalari. Tadqiq etish metodlari. Aholi geografiyasining asosiy bo'limlari. Aholi geografiyasini xorijda va O'zbekistonda tadqiq etish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

3-mavzu. Aholi to'g'risida ma'lumotlar va ularning manbalari

Aholi to'g'risida ma'lumotlar manbalari haqida umumiy tavsiflar. Birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlar. Tug'ilish, o'lim, nikoh, ajralish va migratsiya jarayonlarining joriy hisobi. Maxsus, tanlama tadqiqotlar, registrlar, aholi joriy hisobga olish. Aholini hisobga olish, turlari, aholi ro'yxati, rivojlangan, rivojlanayotgan hududlarda aholi sonini ro'yxatga olish. Aholi soni dinamikasi (tadriijiy o'zgarishlari). Aholining kategoriyalari: doimiy, vaqtincha, mavjud aholi. Aholi ko'payishi tarixiy bosqichlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

4-mavzu. Dunyo aholi soni va uning dinamikasi

Dunyo aholisi dinamikasi, mohiyati va tushuncha. Aholi soni dinamikasi bo'yicha davlatlarni ajratish, guruhlash. Aholi soni dinamikasini ifodalovchi asosiy, mutloq va nisbiy ko'rsatkichlar. Aholining mutloq ko'payishi o'rtaacha yillik ko'payishi, o'sish va ko'payish sur'atlari. Dunyo mamlakatlarini aholi soni bo'yicha klassifikatsiyalash. Aholi soni ko'payishidagi tengsizlikning asosiy sabablari va oqibatlari. Yer shari mintaqalari aholisi soni dinamikasining geografik xususiyatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

5-mavzu. Yer shari mintaqalari aholisi soni dinamikasining geografik xususiyatlari

Dunyo mamlakatlarini aholi soni bo'yicha klassifikatsiyalash. Aholi soni ko'payishidagi tengsizlikning asosiy sabablari va oqibatlari. Yer shari mintaqalari aholisi soni dinamikasining geografik xususiyatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

6-Mavzu. Aholining tabiiy harakati

Aholi tabiiy harakati: tug'ilish, o'lim, tabiiy ko'payish. Aholi tabiiy harakatining dunyo mintaqalari bo'yicha taqsimlanishi. Tug'ilish va uning geografiyasi. Reprodukiv yosh va reprodukiv mayl haqida tushuncha. Tug'ilishga ta'sir etuvchi omillar. Tug'ilishni ifodalovchi ko'rsatkichlar: nisbiy va mutloq (tug'ilishning umumiy koeffitsienti, yig'indi koeffitsienti, netto va brutto koeffitsientlari).

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

7-mavzu. Aholi o'limi va o'rtaacha umr ko'rish davomiyligi

Aholi o'limi, o'rtaacha umr ko'rish davomiyligi va ularning geografiyasi. Aholi o'limi va tug'ilganda kutilayotgan umr ko'rish davomiyligi to'g'risida tushuncha. O'limning asosiy turlari: go'daklar, bolalar, kattalar o'limi. Aholi o'limini ifodalovchi asosiy ko'rsatkichlar: umumiy, maxsus, standartlashgan o'lim koeffitsientlari. Aholi o'limiga olib keluvchi asosiy omillar: endogen, ekzogen, kvazitendogen. Dunyo aholisi o'limining dinamikasidagi o'zgarishlar. Dunyo aholisi o'limi pasayishidagi va umr ko'rish davomiyligi uzayishidagi globalashuv.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

8-Mavzu. Aholining takror barpo bo'lishi

Aholi soni va dinamikasi. Aholini hisobga olish, turlari, aholi ro'yxati, aholi soni dinamikasi, aholi tarkor barpo bo'lish xususiyatlari, rivojlangan, rivojlanayotgan hududlar aholi soni dinamikasidagi o'zgarishlar, aholi takror barpo bo'lish bosqichlari, aholi soni o'sishi yoki kamayishi bilan bog'liq muammolar, aholishunoslikning qonun va qonuniyatlari. Aholi takror barpo bo'lishi, ya'ni tug'ilish, o'lim, nikoh, ajralish, kabi jarayonlarga ta'sir etuvchi omillar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

9-Mavzu. Aholining yosh va jinsiy tarkibi

Aholining yosh va jinsiy tarkiblari xususiyatlari. Aholi jinsiy tarkibining yoshga nisbatan o'zgarib borishi, undagi birlamchi (bolaik va o'smirlik), ikkilamchi (balog'at yoshlik) va uchlamchi (etuklik va qarilik) yoshdagi jinsiy nisbatlar. Aholining yosh tarkibi, uning shakllanish omillari va yosh guruhlari bo'yicha taqsimlanishi. Aholning yosh-jinsiy tarkibining demografik va hududiy xususiyatlari. Aholining yosh-jinsiy tarkibi modelining demografik piramidada aks etishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

10-Mavzu. Nikoh va ajralish

Aholining oilaviy tarkibi. Nikoh shakllari – monogamiya (yakka juftlik), poligamiya (ko'p xotinlik, ko'p erlik) oilalar va ularning geografiyasi. Bir millatli va aralash millatli nikohlar. Ajralishlar. Oilani rejalashtirish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

11-mavzu. Demografik qarish

Dunyo mamlakatlari aholisini yosh tarkibi bo'yicha tiplari: "yoshi" va "qari" mamlakatlari. Aholi yosh-jins tarkibi piramidasi va uni tuzish prinsiplari. Aholi qarishining mohiyati. Aholi qarishining o'rganishning asosiy mezonlari. BMTning aholi qarishi mezonlari. Aholi qarish jarayonini iqtisodiy geografik o'rganishning yangicha yondoshuvlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

12-Mavzu. Jahon aholisining irqiy tarkibi

«Irk» haqida tushuncha. Jahon aholisining irqiy tarkibi. Insoniyatning katta evropoid, mongoloid, negroid, avstroloid va ko'p sonli mayda irqlardan tarkib topganligi. Sof va aralash irq, ularning antropologik farqlari. Irqlar kelib chiqishining biologik asosligi. Irqlararo munosabatlar. Irqchilik va aparteid siyosatlarining qoralanishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bliz o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8;Q9.

13-Mavzu. Dunyo aholisining milliy-etnik tarkibi.

«Etnos», «elab», «millat», «xalq» tushunchalari. Xalqaro milliy munosabatlar. Yirik va kichik tillar va millatlar. Bir millatli va ko'p millatli mamlakatlari, milliy-etnik jarayonlar: konsolidatsiya, assimilyatsiya, integratsiya, ularning jahon siyosiy-ijtimoiy hayotida tugana o'rni.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5; Q6;Q7;Q8.

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

(((Laboratoriya ishlari), (Seminar mashg'ulotlari), (Kurs ishi), (Mustaqil ta'lim)
o'quv rejada ko'rsatilgan turi (nomi) bo'yicha yoziladi)

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Demografik koeffitsientlar buyicha hisob kitobi amaliy ish. Tug'ilish va o'limni tahlil qilish. Aholi sonini o'z-o'zini hisob kitob qilish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;*

2. Dunyo aholi dinamikasi jadvalini tuzish. Dunyo aholisini o'z-o'zini tahlil qilish. Dunyo bo'yicha tug'ilishni tahlil qilish. Dunyo bo'yicha o'limni tahlil qilish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bing, bliz, nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

3. Evropa aholisi dinamikasini baholash. Evropada tug'ilish va o'limni tahlil qilish. Evropada aholini tabiiy o'sishi. Yevropada migratsiyani aholi sonini o'rtib borishiga ta'siri

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

4. Osiyo mintakasi aholi dinamikasini baholash. Osiyoda tug'ilish va o'limni tahlil qilish. Osiyoda aholini tabiiy o'sishi. Osiyoda migratsiyani aholi sonini o'rtib borishiga ta'siri.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bing, bliz,*

nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

5. Amerika kit'asi aholi dinamikasini baholash. Amerikada tug'ilish va o'limni tahlil qilish. Amerikada aholini tabiiy o'sishi. Amerikada migratsiyani aholi sonini o'rtib borishiga ta'siri.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

6. Afrika aholisi dinamikasini baholash. Afrikada tug'ilish va o'limni tahlil qilish. Afrikada aholini tabiiy o'sishi. Afrikada migratsiyani aholi sonini o'rtib borishiga ta'siri.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv, bing, bliz, nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

7. Avstraliya va Okeaniya aholisi dinamikasini baholash. Avstraliya va Okeaniyada turli yillarda aholi sonini o'sib borishini tahlil qilish. Avstraliya va Okeaniyada aholini tabiiy o'sishi. Avstraliya va Okeaniyada aholini mexanik o'sishi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bing, bliz, nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

8. Dunyo aholi zichligi va yirik shaharlar kartasini tuzish. Dunyo aholi zichligi jadvalini tuzish. Dunyo bo'yicha yirik shaharlar kartasini tuzish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bing, bliz, nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

9. Shaharlar aholisi soni, zichligi, funksiyalari buyicha guruhlash. Dunyodagi yirik shaharlarni aholi soniga qarab guruhlash. Dunyodagi shaharlarni aholisi zichligiga qarab guruhlash. Dunyodagi shaharlarni funksiyalari buyicha guruhlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bing, bliz, nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;

10. Dunyo mamlakatlari aholisi takror barpo bulish xususiyatlarini ochib berish. Dunyo mamlakatlari aholisi takror barpo bulish xususiyatlari haqida umumiy tushuncha. Dunyo bo'yicha tug'ilishni tahlil qilish. Dunyo bo'yicha o'limni tahlil qilish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *diologik yondoshuv,*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

11. Demografik inkiroz va demografik portlash boskichidagi davlatlarni ajratib tadkik etish. Aholi soni kamayib borayotgan davlatlar. Aholi soni tez o'sib borayotgan davlatlar. Aholi soni tez o'sayotgan yoki keskin kamayib borayotgan davlatlarni davlatini tuzish

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, diologik yondoshuv, bing, bliz, nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;

12. O'zbekiston aholisi soni, zichligi va tarkibi. O'zbekistonda aholi sonini o'sishini tahlil qilish. O'zbekiston aholisini zichligiga qarab guruhlash. O'zbekistonda aholining milliy tarkibiga qarab guruhlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *muammoli talim, bliz, nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat*

Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

13. O'zbekiston aholisi joylanishi. O'zbekiston aholisi joylanishi haqida umumiy tushuncha. O'zbekistonda shahar aholisi joylanishi. O'zbekistonda qishloq aholisi joylanishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *nilufar guli, meny, umozara, o'z-o'zini nazorat*
Adabiyotlar: A1;A2;A3;A4; A5;A6; A7;A8;A9;A10;Q1;Q2;Q3;Q4;

Amaliy mashg'ulotlar multimedial qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir

<p>akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p> <p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aholining iqtisodiy, ma'lumotlilik va ijtimoiy tarkibi 2. "Demografik o'tish bosqichlari" va ushbu jarayonni dunyo hududlari bo'ylab ahamiyati 3. O'zbekiston aholisi va joylanishi 4. Aholining oilaviy tarkibi 5. Rivojlanayotgan mamlakatlar demografik siyosati 6. Aholi mexanik harakatini miqdoriy va sifatli baholash 7. Demografik tadqiqotlar rivojlanishi tarixi 8. Aholi geografiasining fan sifatida shakllanishi 9. MDH davlatlari aholisi demografik vaziyati 10. Geodemografiya va demogeografiya. 11. Nikoh va ajralish 12. Geodemografik vaziyatning mintaqaviy tiplari 13. Dunyo mamlakatlari demografik siyosatlari 	<p>3. V Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Geodemografiya" fanining shakllanishi, metodologiyasi, xorijiy mamlakatlardagi holati, fandagi ilmiy maktablari, uning asosiy nazariya va tushunchalari, tarkibiy qismlari, asosiy termin va tushunchalari, tadqiqot usullari, paradigmalari haqida <i>tasavvur va bilinga ega bo'lishi</i>; • talaba respublika va jahon mamlakatlari yetakchi iqtisodiy geograf olimlarining asosiy g'oya va nazariyalarini bilishi, iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fani va ta'limidagi asosiy muammolarni, ularni hal etish yo'llarini bilishi, mintaqalar aholisi va iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishi bilan bog'liq statistik ma'lumotlar asosida mamlakat iqtisodiyotini tahlil qilish va xulosalar chiqarish; prognoz qilish bo'yicha <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi</i>; • talaba geografik tadqiqotlarda rayonlashirish masalalarini tahlil qilish va kelajak istiqbollari bo'yicha xulosalar chiqara olish, geografik tuzilmalar va jarayonlar bilan bog'liq muammolar to'g'risida aniq <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i>.
<ul style="list-style-type: none"> • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. <p>5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishma ishini topshirish.</p>	<p>6. Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мирзиёев Ш.М. Танкидий тахлил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи // Халқ сўзи газетаси 2017 йил 16 январь, № 11. 2. Мирзиёев Ш.М.Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз.-Т.:Ўзбекистон, 2017. 3. Mirziyoyev Sh. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz.- T O'zbekiston 2017. 4. Mirziyoyev Sh. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganing 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagı ma'ruza 2016-yil 7-dekabr.- T O'zbekiston 2017. <p>Foydalaniladigan asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar ro'yxati:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abdurahmonov Q.X., Abduramanov X.X. Demografiya. O'quv qo'llanma.- T.: Noshir nashriyoti. – 2011. 2. Bo'rieva M.R., Tojueva Z.N., Zokirov S.S. Aholi geografiyasi. O'quv qo'llanma. - T. 2011. 3. Kadirov M.A. Aholi geografiyasi demografiya asoslari bilan. Darslik.-Toshkent, 2019 4. Tojueva Z.N. O'zbekiston aholisi: o'sishi va joylanishi. -T.: 2010. <p>Qo'shimcha darsliklar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ата-Мирзаев О.Б., Гентше В., Муртазаева Р., Солиев А. Историко-демографические очерки урбанистики Узбекистана. Т., 2002. 2. Bo'rieva M.R., Tojueva Z.N. Aholi geografiyasi.- T., 2000. 3. Bo'rieva M.R., Egamova D.N. Dunyo aholisi: Rivojlanish jarayonlari.-T.: 2008. <p>www.geografiya.uz www.uzgeo.uz www.zionet.uz</p>
<p>4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; 	<p>7. Fanning o'quv dasturi Termiz davlat universiteti Kengashining 2024-yil "26"- <u>06</u> dagi <u>11</u>-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan</p>

8.	<p>Fan/modul uchun ma'sul: Abdumo'minov B.O – TerDU “Geografiya” kafedrasi mudiri, g.f.f.d (PhD)</p> <p>To'raev Q.T – TerDU “Geografiya” kafedrasi dotsent, g.f.f.d (PhD) </p>
9.	<p>Taqrizchilar: Q.Allanov - Termiz davlat universiteti geografiya kafedrasi dotsenti. U.Yakubov - TDPU, “Geografiya o‘qitish metodikasi” kafedrasi dotsenti, g.f.n. (<i>turdosh OTM</i>)</p>